

HISTORIE FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

Zadlužování českých občanů a domácností se stále zvyšuje. Český statistický úřad ve své zprávě za rok 2007 konstatuje 40% nárůst nařízených exekucí oproti roku 2006, zadluženost českého obyvatelstva za posledních 10 let stoupla 14 krát. Obrovská dynamika nárůstu tohoto negativního vývoje zadlužování resp. předlužování již začíná ohrožovat zaměstnanost. Obyvatelé nemají základní informace o každodenní ekonomice, o půjčkách, o předlužení, o exekucích, atd., které se označují souhrnným názvem finanční gramotnost.

Evropská unie opakovaně doporučuje svým členským vládám vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti, protože občané EU, kteří jsou předluženi, se již nemohou zapojit v legálním trhu práce nikde v rámci EU. Evropský parlament proto vydal pracovní dokument (č. PE402.531v01-00), kterým doporučuje členským státům konat v oblasti finančního vzdělávání. Vláda České republiky schválila Usnesení vlády ČR ze dne 7. 12. 2005 o zlepšení podmínek v bankovním sektoru. Vláda České republiky schválila Strategii rozvoje lidských zdrojů, která preferuje finanční gramotnost.

Ministerstvo financí ČR vydalo Akční plán- Strategie finančního vzdělávání, který v části „Spolupráce klíčových aktérů ve finančním vzdělávání“ - definuje roli MPSV takto:

-Role MPSV: Důležitá je také součinnost s MPSV, s ohledem na sociální zabezpečení, sociální práci v terénu, zaměstnanost a zaměstnatelnost, s Ministerstvem vnitra, které se zabývá prevencí kriminality, a s ČNB, mezi jejíž klíčové kompetence patří dohled nad celým finančním trhem. Vhodné se jeví rovněž zapojení obcí, resp. obecních úřadů.“

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, spolu s MF ČR a MPO ČR, vydalo ke splnění svých povinností v prosinci 2007 Společný dokument „Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách“.

Nyní se do problému finanční gramotnosti aktivně vložilo Ministerstvo práce a sociálních věcí, které se s problémy sociálně nejslabších skupin, které jsou nejvíce ohroženy předlužením, setkává prakticky každý den.

Ministerstvo práce a sociálních věcí svým projektem, jehož výstupem je úzce specializovaný, vzdělávací program pro výuku lektorů finanční gramotnosti, se zaměřením na cílovou skupinu nezaměstnaných a vyškolen prvního týmu kvalitních lektorů finanční gramotnosti, který bude tvořen terénními pracovníky, kteří s nezaměstnanými pracují (úřady práce v Praze, MHMP, MČ, MPSV, HK ČR, neziskové organizace, atd.) plní své povinnosti v oblasti finanční gramotnosti. Tím MPSV ušetří v dalších letech několik set milionů korun, které by Ministerstvo na nezaměstnané nezaměstnatelné předlužené obyvatele muselo trvale každoročně vynakládat. **MPSV těmito aktivitami plní své povinnosti dané mu Akčním plánem FG dle platných usnesení vlády ČR. Současně tím MPSV pomáhá uspokojovat potřebu terénních pracovníků v oblasti finanční gramotnosti.**

Ministerstvo práce a sociálních věcí požadovalo v otevřené soutěži za nemalé finanční prostředky vytvoření kvalitního komplexního vzdělávacího a poradenského programu- respektive celý

system vzdělávání a poradenství včetně pilotního proškolení 350 terénních pracovníků na první lektorský tým finanční gramotnosti. Protože již Tomáš Baťa říkal: „Nejsem tak bohatý, abych mohl kupovat laciné věci“, Ministerstvo práce a sociálních věcí nastavilo za vysokou cenu velmi tvrdé podmínky účasti, např. složení realizačního týmu z vysoce graduovaných specialistů, kteří jsou schopni garantovat vytvoření tohoto systému i kvalitního lektorského týmu. Ostatně to, že bylo dodáno 6 nabídek splňujících kvalifikační předpoklady svědčí o tom, že podmínky byly tvrdé, ale splnitelné. Výsledek má MPSV zajištěn velkými smluvními pokutami.

Na druhé straně však stojí nesmírně silná lobby několik desítek společností, které se zabývají půjčováním peněz a jejich vymáháním, které již investovaly desítky a stovky milionů korun do médií (televize, noviny, přímá reklama, atd.) na téma snadných půjček bez ručení, určených lidem neznalým v oblasti finanční gramotnosti. Tyto společnosti mají nyní důvod se obávat, že MPSV vytvořením systému výuky finanční gramotnosti a pilotním výškolením 350 kvalitních lektorů finanční gramotnosti jim znehodnotí tyto obrovské investice do reklamy. Již nyní se totiž začíná projevovat pozitivní dopad několika tisíc úspěšně proškolených dlouhodobě nezaměstnaných na Mostecku a Ostravsku (projekt „Pomoc dlouhodobě nezaměstnaným na Mostecku a Ostravsku- Prevence předlužení a jak z předlužení“), kdy v těchto regionech se snaží do kurzů finanční gramotnosti dostat i ti, kteří nejsou cílovou skupinou projektu. Lze očekávat, že na zmaření projektů finanční gramotnosti mohou být vynaloženy značné finanční prostředky v šedé ekonomice (prudký nárůst korupčních rizik) směrem k MPSV i dalším subjektům (zejména média, apod.).

150808

Ivan Noveský